

Inhoud

Inleiding	7
Een week rondhangen in een hotel aan de snelweg	9
Een week rondhangen op een plaats delict	42
Een jaar rondhangen op een industrieterrein	49
Een zomer rondhangen op Schiphol	75
Een week rondhangen op een camping	110
Een jaar rondhangen in een Haagse volksbuurt	119
Een dagje rondhangen bij de kerncentrale in Borssele	157

Inleiding

Als je al weet wat je gaat aantreffen, hoefje er ook niet heen, zei journalist Gerard van Westerloo eens.

Kippenboerderijen, politieke fracties, trambestuurders, campingbewoners, de ambtenarij van middelgrote gemeentes. De – soms eindeloze – reportages die Van Westerloo schreef voor *NRC* en *Vrij Nederland* waaierden uit over heel Nederland en doorkliefdde alle lagen van de bevolking. Voor die losse greep verhalen hanteerde Van Westerloo, samen met Elma Verhey, een opvallend strikte werkwijze.

Zoek een plek waar niks aan de hand is.

Ga erheen zonder vooropgezet plan.

Spreek daar met iedereen.

Spreek mét mensen, niet over ze.

Stop pas wanneer je zelf meent dat het verhaal af is.

In de tien jaar dat wij samen in Nederland rondhingen voor *NRC*, ontdekten we zelf beetje bij beetje de wetten van Van Westerloo. Je leert veel meer van een plek als je de voorlichters en de managers mijdt. Je kijkt echt beter zonder rapport van planbureau of beleidsclub in de hand, je móét wel. En als je maar lang genoeg ergens rondhangt, blijkt – als bonus – het normale vrijwel altijd knotsgek te zijn. Zo vonden we een bordeel op een industrieterrein dat meer doet voor de openbare orde dan de politie. We spraken platte Hagenezen die dreigden met klappen als je racistische taal

uitsloeg. We leerden dat armoede ook is dat je liever kat-tenvoer koopt dan brood voor jezelf. Hoe een campingbaas uitbater, burgemeester en politie ineen is. Hoe een dorp de gelederen kan sluiten na een moord. Hoe het is om op te groeien in een motel langs de A9. Hoe je per ongeluk op een luchthaven kunt blijven hangen, jarenlang.

We kwamen gelijktijdig op de redactie van de krant te werken – ons telefoonnummer scheelt één cijfer – en onze eerste reportage was een zomeruitje, met de stoomtrein naar de kerncentrale in Borssele. We eindigden picknickend in het gras op de dijk. En zo liet NRC ons jarenlang aanrommelen, zonder outlines vooraf, zonder voortgangsrapportages, zonder deadlines, zonder plan.

Het spreekt niet vanzelf dat een krant haar journalisten op pad laat gaan zonder vastomlijnd idee. Dat merkten we toen we al een jaar in de Haagse achterstandsbuurt Spoorwijk rondhingen en een concurrerende krant de Haagse Schilderswijk ineens tot shariadriehoek uitriep. Zaten we verkeerd? vroeg de redactie. Moesten we niet twee kilometer verderop gaan kijken? Dáár was toch het nieuws.

We zaten niet verkeerd. Meer nog, volgens Van Westerloo zit je nooit verkeerd als je een plek uitkiest waar gewone mensen hun gewone leven leiden. Daar gebeurt het.

Een week rondhangen in een hotel aan de snelweg



‘Niet vandaag!’ had haar man gezegd. Kerst, dat is krankzinnige topdrukke, nón-stop werken, meer eters dan bestek. Maar zoals je een volgeboekt hotel niet dichtgooit, zo stop je ook een bevalling niet. Nog één dag wist ze het te rekken. En toen kwam hij, Steve, vijfde generatie Van der Valk, de dag na zijn geboorte ingecheckt in het hotel waar hij nu de baas van is. Precies zoals in zijn familie is voorbestemd – en waarom zou je uitbreken? Niemand kent het ritme van deze plek zoals hij.

De eerste dag

2.00 uur. Een laat ingecheckte gast doolt door de gangen, zijn voetstappen gesmoord in het hoogpolig tapijt. Nachtwakers Nick en Marcel volgen hem op een scherm vanachter de receptiebalie. ‘Ga nou links! Nee, niet deze kant, déze.’ Achteroverleunend klikken ze door de camerabeelden. ‘Waar is-ie nou?’ Klik, klik, klik. ‘Jongens, hij is spoorloos. Hij is weg.’ Marcel zucht, hijst zich uit zijn bureaustoel.

2.30 uur. Een man belt op, of er nog een suite met jacuzzi vrij is. In de verlaten vergaderzaaltjes boven klinkt Bløf door de speakers. ‘Ik ben blij dat je hier bent, ik ben blij dat je hier

bent, ik ben blij dat je hier bent, ik ben blij dat je hier bent.'

3.00 uur. Hmmmmmmm doet de koeling van de vitrinekast in de lobby, waar de marsepeinen kasteeltjes liggen te lonken. Hmmmmmmm doet de automaat bij de achteringang, die bier, zeep, condooms, tandpasta en speelkaarten uitgeeft. Hmmmmmmm doen de koelcellen bij de keuken. Hmmmmmmm doen de verwarmingsketels onder het zwembad. Hmmmmmmm doet de gokkast tegenover de toiletten.

4.00 uur. Nick wist met een schrobmachine de laatste sporen van de vorige dag van de witte plavuizen in de lobby. Bzzzzzzz, bzzzzz.

6.00 uur. 'Licht!' Lunchkok Jorge Da Costa Gomez ramt op de lichtknop achter de keuken, hijst zich in zijn pak, gooit drie suikerklontjes in een kop koffie, klapt in z'n handen en roept naar de patisserie, die aan de slag gaat met z'n schuimgebakjes en kasteeltjes. 'Aaaaah, signore! Eerst een bakkie met de bakkers.' Nog voor ze er zijn, slaat Jorge de koffie achterover, knalt een snijplank op het aanrecht en verdwijnt in de koelcel. 'Gyros! Gyros! Tonijn! Kikkererwtten! Zwarte olijven! Azijn! Ui! Dille! Munt! Komkómmen! Tomaat! Paprika! Spitskool! Biet! Appel! Mayonaise! Olijfolie! Courgette! Radijs!'

7.00 uur. Ssssssss, in de keuken gaat een jerrycan vloeibaar ei de pan in. De nachtwakers verdwijnen achter het okergele decor van de receptie. Ze gaan naar huis, naar het schoolplein, naar de baby die de fles wil, naar de jetlag. Twee meisjes in gilet nemen hun plek in. Woesj. Met een draai aan de dimmer vlamt in de ontbijtzaal twaalf meter gashaard op. Een geur van verse croissantjes, de laatste 20 procent afgebakken in het reukveld van de gasten, drijft de zaal binnen. Een groepje Zuid-Amerikaanse zaadhandelaren met lichte kater inspecteert het buffet. De eerste dag van de week, Hotel Akersloot.

Het was 't fingerspitzengefühl van ome Gerrit dat afslag 11 van de A9 tussen Haarlem en Alkmaar aanwees als gedroomde locatie voor een hotel. In die tijd, begin jaren tachtig, reed-ie alle afritten in Nederland langs en overal stapte hij uit. Dan stak Gerrit z'n vinger omhoog en als hij dacht: Ja, dit is 'm, kocht hij het land en bouwde een hotel.

En zo staat er, *in the middle of nowhere*, pal onder een aanvliegroute van Schiphol, aan een rotonde te midden van akkers, een uitspanning met 210 kamers, 11 congreszalen, 600 man personeel en met kerst 7000 eters. Uitzicht op verkeer dat met 130 kilometer per uur voorbij raast, dé doorrijroute naar de kop van Noord-Holland. Akersloot is het 35ste hotel dat de familie Van der Valk plantte langs het hoofdwegenet van Nederland en werd zowat het grootste van allemaal. En nu is het aan Steve, zesentwintig jaar, vijfde generatie, om samen met zijn hoogzwangere vrouw het hotel voort te zetten.

Akersloot is een plek voor iedereen. Voor de vertegenwoordiger die zijn relaties warm houdt, voor de directeur die zijn secretaresse warm houdt, voor het Marokkaanse stelletje dat de vorsende blik van de ouders ontvlucht. Voor de leisuregasten op e-bike, voor opa en oma met de kleinkinderen, voor jubilarissen en leiderschapstrainers, voor hen die wel van rollenspellen houden en voor hen die dat kinderachtige onzin vinden. Een hotel voor B-acteurs in de porno-industrie en voor schimmige Britse zakenlui met een zonnebril op, voor de kinderen uit de buurt die les krijgen in het zwembad, en voor de Duitse saunamannen die ondanks die zwemles én het waarschuwingsbordje én een sloot ontstelde ouders langs de kant, weigeren een zwembroek aan te trekken.

Al deze mensen krijgen in Akersloot dezelfde dag geserveerd, elke dag opnieuw. Van maandag tot zondag, van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Beginnend met de receptioniste die de hotelgast met een glimlach het kamerpasje overhandigt. Daarop: 'Hotel Akersloot wenst u een prettig verblijf.'

10.00 uur. Jonge jongens en meisjes ruimen de lege borden in de ontbijtzaal af. De gebakjes in de koelvitrine in de lobby zijn aangevuld. Sarita's schoonmaakploeg begint op de deuren te kloppen. In de schalen bij het zalencentrum liggen de pepermuntkussentjes hoog opgetast. De kopjes in 'Dubai', 'Madrid' en 'Londen' staan klaar, op z'n kop. Buiten bij de rotonde laat Steve van der Valk, zijn overhemd nog hagelwit, klaar voor een nieuwe werkdag, de hond uit.

Als iemand dit hotel kent, elk kamertje, elke kier, is het Steve. Tot zijn achttiende woonde hij er met vijf broertjes en één zusje, in de hoek boven het zwembad, met voor elk kind een eigen wastafel. Hij legde op een kled in de tuin bij oma, vaste bewoner van de vakantiebungalows ernaast, en roeide in het decoratievijvertje bij de parkeerplaats. In de lange hotelgangen speelde hij, vierde in het gezin, eindeloos verstoptertje. Al was je verstoppen niet nodig. Blijven dwalen en je werd nooit gevonden. Hotel Akersloot is een doolhof voor de nieuwe gast. Geen torenflat, zoals de meeste hotels van nu, maar een puntdakcomplex, typisch Van der Valk, met twee bouwlagen en zijn vleugels breed uitgestrekt over het land. Sinds de jaren tachtig telkens een stuk erbij, op de groei.

Voor de jonge Steve was het hotel een speeltuin. Met zijn broers en een bal in de huiskamer – ten koste van heel wat lampen – en na het voetbal bij de Akerslootse Meervogels '31

met vrienden in het zwembad. Maar ‘als de kindjes kunnen staan, kunnen ze ook glazen spoelen’, had overgrootvader Martinus gezegd. En dus begon ook Steve op zijn dertiende met glazen spoelen achter de bar en daarna met werken achter de toastmachine en toen als ijsmaker, met angst en beven voor toenmalig chef-kok Jorge – inmiddels lunchkok – die geregeld woedend met zijn pollepel op het aanrecht sloeg. Daarna borden uitserveren als luikloper, later als wijkloper. En toen werken bij de receptie. En op zijn zeventiende assistent-restaurantmanager. Gastheer, dat beviel Steve meer. De wereld, dat was het hotel. Na het werk bier drinken met zijn vrienden in de personeelsruimte achter de keuken, állemaal werkten ze hier. Zoals nog steeds de halve jeugd van Akersloot. Vakkenvullen bij de supermarkt of luiklopen bij Van der Valk, dat is hier de keuze.

In dit hotel leerde Steve zijn vrouw Sanne kennen. Goedlachse receptioniste, harde werker, paar jaar ouder dan hij, eerste kus na het werk in ’t Portiertje in Uitgeest. Waarna ze samen een poos hielpen bij zijn oudere broer in de nieuwe Valk in Almere, ze woonden er jaren in een hotelkamer. Ook de hotels in Spier, Tilburg en Oostzaan worden door zijn broers en zus gerund.

Twee jaar geleden keerden Steve en Sanne terug naar Akersloot. Ze lieten bij de rotonde tegenover de parkeerplaats een huis bouwen met genoeg kamers voor een toekomstig gezin en namen het hotel over van Steves ouders. En nu is Steve baas van een miljoenenbedrijf, een hub in de West-Friese polder, middelpunt van bedrijvigheid. Met jaarlijks tienduizenden passanten en hele families die er werken – moeder bij het ontbijtbuffet, dochter in de bediening. Sommigen werken er al langer dan hij bestaat. Het maakt Steve de baas van een plek die groter is dan hijzelf.

Akersloot is niet van hem, hij geeft het alleen maar door.

15.00 uur. Hinkend komt restaurantmanager Oscar Nie-
man de ontbijtzaal binnen. Drie van zijn collega-managers,
keurig gekleed, zitten klaar met koffie en koekjes. Tijd voor
het dagelijks overleg.

‘Zijn die zaadhandelaren al binnen?’

‘Gisteravond is iedereen gekomen.’

‘Allemaal buffet? Alle avonden?’

‘Ja.’

‘Dus alle avonden ook die bar vol.’

Deze hele week overnachten in het hotel tientallen
zaadhandelaren van over de hele wereld, maar toch vooral
Zuid-Amerikaanse mannen in geblokt overhemd. Ze zijn
hier vanwege een meerdaagse conferentie op uitnodiging
van een Nederlands bedrijf, een grote speler op de wereld-
wijde zaadveredelingsmarkt.

‘Wat drinken ze, die zaadmannen?’ polst Oscar.

‘Halve liters en Texels van de tap. En gister hebben ze een
fles Belvédère opgeschot.’

De zaadhandelaren komen elk jaar opnieuw, vast ritueel.
De koks van Hotel Akersloot maken dan voor hen paarse
broccoli en paarse wortel, volgens de nieuwste ontwikke-
lingen op zaadveredelingsgebied. Jammer alleen dat paarse
groenten in die warmhoudbakken ondanks het afblanche-
ren snel vergrijzen. Bijvullen werkt niet, dan heb je twee
kleuren in één bak. Nee, dan liever varkenssaté of aardap-
pelgratin, het ideale voer voor elk warm bakkenbuffet.

Overdag zijn de zaadhandelaren naar de conferentie, in
het Engels. Sommigen verstaan alleen Spaans, maar dat
geeft niet, want voor eten en drinken hoef je niet meerta-
lig te zijn. En alles op kosten van het Nederlandse bedrijf.
Zaadhandel is big business.

‘Hoe is het met je knie?’

‘Pijnlijk,’ zegt Oscar, die gister meedeed aan een hardloopwedstrijd. ‘Ik heb twee aspirines genomen.’ Opkijkend naar een collega, die een koekje eet. Grijnzend: ‘Zit jij nu met volle mond te praten? En ook nog te laat vanochtend!’ Een halfuur. Zelf is Oscar op zijn werk vaak een uur te vróég. Indekken alvast, reserveringen bekijken. En óveral op letten. Toen hij op z’n achttiende trots een hele zaal had klaargemaakt, voor het eerst, stapte de manager naar binnen en zei alleen, wijzend naar een lichtspotje aan het plafond: die daar is kapot.

In 1990 begon Oscar in Akersloot, als leerling van de hotelschool. Toen al zat ’t altijd vol, een vreetschuur was het. Hoe drukker, hoe beter, vindt hij nog steeds. Als echt horecamens gedijt hij bij drukte. Dan voelt Oscar z’n knie niet en gaat de tijd sneller.

Het hotel draait grotendeels op scholieren, mbo en hbo. Ze werken in shifts, zoals tussen twaalf uur ’s middags en tien uur ’s avonds, sommigen vijftien jaar jong. Gaan ze studeren, dan vliegen ze uit. Het verloop is groot. Dus je moet ze wel in de gaten houden. Hoe is het werktempo? Hoe zijn ze aan tafel?

Of mensen geschikt zijn voor het vak merk je snel genoeg, weet Oscar. Kijk, of iemand keurig met de rechterhand via rechts inserveert, zoals er op de hotelschool in wordt gestampt, is voor de Van der Valk-gast niet zo van belang. Spontaniteit, dáár draait het om. Goed aan tafel, dan maken serveerregels niets uit. Bij het ontbijt heeft hij nu een jongen die er heel hard mee bezig is. Stotterde in het begin. Zo iemand geef je iets meer aandacht.

Lastiger zijn de brutalen. De restaurantmanagers nemen nog een koekje. Over een nieuweling, die nu langs de tafel-